

8 Ако съдът реши единият родител да има еднолично попечителство над детето, означава ли това, че този родител може да решава всички въпроси, свързани с детето, без предварително да се консултира с другия родител?

Ако съдът е поверил упражняването на родителската отговорност само на единия от родителите, този родител е свободен да решава всички въпроси, свързани с детето, без да е длъжен да се консултира с другия родител или да получи съгласието му.

Съдът по настойничеството може да лиши родител от родителска отговорност, ако последният не може да я упражнява поради постоянна пречка, ако злоупотребява с нея или сериозно пренебрегва задълженията си спрямо детето.

9 Ако съдът реши родителите да имат съвместно попечителство на детето, какво на практика означава това?

Предоставянето на родителите на съвместно упражняване на родителските права означава, че те могат и трябва да упражняват едни и същи права и задължения по отношение на детето. Това означава, наред с другото, че важни въпроси, засягащи детето, ще бъдат решавани съвместно от родителите или от съда по настойничеството, когато родителите не могат да постигнат съгласие.

10 Към кой съд или орган трябва да се обърна, ако искам да подам молба за родителска отговорност? Какви формалности трябва да се спазят и какви документи трябва да приложат към молбата си?

Делата за родителска отговорност се разглеждат от районния съд (*sąd rejonowy*) с компетентност по местопребиваване на детето. Съдът по настойничество (*sąd opiekuńczy*) е отделението за семейства, малолетни или непълнолетни към районния съд. При липсата на горепосоченото основание е компетентен Районният съд на столицата Варшава.

Молбата трябва да бъде подадена заедно с удостоверение за раждане на детето, удостоверението за сключване на граждански брак на родителите (когато са сключили брак) и други документи в подкрепа на молбата, като например медицински свидетелства, училищни сертификати, учебни оценки и копия от предходни решения на други съдилища по отношение на родителската отговорност.

11 По какъв ред се решават тези дела? Съществува ли бързо производство?

Въпросите, свързани с родителската отговорност, се решават в рамките на така наречените безспорни производства, които не са толкова формални като спорните производства.

Освен това, по искане на страна в производството съдът по настойничеството може да постанови подходящи привременни мерки с оглед на конкретните обстоятелства. Решенията във връзка с това влизат в сила и са изпълними от датата на постановяването им.

12 Мога ли да получа правна помощ за покриване на разноските по производството?

Страните в производство относно родителската отговорност са задължени да платят таксите и разноските, предвидени в Закона за съдебните разноски по граждански дела (*Ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych*). Съгласно член 102, параграф 1 от този закон обаче страна в съдебно производство може да поиска освобождаване от съдебни разноски, като подаде декларация, че не е в състояние да поеме такива разноски, без това да създаде затруднения за нея или за нейното семейство. Молбата за освобождаване от съдебни разноски следва да бъде придружена от декларация, в която подробно се описват семейното положение, имуществото, доходите и средствата за преживяване на молителя. Страна в производството може да бъде частично освободена от съдебни разноски от съда, в случай че тази страна е в състояние да плати само част от тях (член 101, параграф 1).

13 Възможно ли е да се обжалва решение за родителска отговорност?

Да, всяко решение може да бъде обжалвано пред по-висшестоящ съд. В случай на обезпечителни актове обжалването се извършва пред съд от същата инстанция. Жалбите срещу решения на районен съд (*sąd rejonowy*), които се отнасят до родителската отговорност, могат да бъдат обжалвани пред окръжен съд (*sąd okręgowy*). Решения относно родителската отговорност, постановени от окръжен съд (*sąd okręgowy*) в рамките на производство за развод, законна раздяла или унищожаване на брак, подлежат на обжалване пред апелативен съд (*sąd apelacyjny*).

14 За изпълнението на решение относно родителската отговорност в някои случаи може да е необходимо да се подаде молба до съд или до друг орган. По какъв ред се извършва това?

Изпълнителният орган на съда в случаи, свързани с връщането на дете, е назначен от съда настойник (*kurator sądowy*). В случай на неспазване на съдебно решение, с което се разпорежда връщането на дете, лицето, което има право да поиска връщането на детето, следва да поиска от съда, постановил такова решение, да разпреди задължително връщане на детето от назначен от съда настойник. В случай че местонахождението на лице, което носи родителска отговорност, е неизвестно, съдът провежда разследване, за да установи неговото местонахождение. Съдът постановява разпореждането, предназначено за назначения от съда настойник, под формата на решение, което може да бъде постановено в закрито заседание. Такова решение не може да бъде обжалвано. Назначеният от съда настойник определя датата на връщане на детето и уведомява правоимащото лице. Назначеният от съда настойник може да отведе детето от всяко лице, при което то е отседнало. За тази цел той може да поиска помощ от полицейски служители, психолози и др.

Гражданският процесуален кодекс (*Kodeks postępowania cywilnego*) предвижда различна процедура по отношение на съдебните решения относно правото на лични отношения. В този случай по искане на лице, което има право на лични отношения с дете, съдът по настойничеството (*sąd opiekuńczy*) ще отправи предупреждение за издаване на разпореждане срещу лицето, на което е предоставено упражняването на родителските права и което не изпълнява задълженията, произтичащи от решение или споразумение относно личните отношения с детето, в което ще поиска от него да плати определена парична сума на правоимащото лице за всяко нарушение на задължението. В случай че лице, което има право на лични отношения с дете, или лице, на което такива отношения са забранени, нарушава наложеното с решението задължение, съдът по настойничество (*sąd opiekuńczy*) ще отправи предупреждение за издаване на разпореждане срещу това лице, с което ще го задължи да плати определена парична сума на лицето, което упражнява родителските права върху детето. В случай че лице, на което съд по настойничеството (*sąd opiekuńczy*) е разпоредил да извърши плащане, продължава да не изпълнява задължението си, въпросният съд ще разпреди това лице да заплати дължимата сума, която се определя в съответствие с броя на нарушенията.

Към горепосочената молба трябва да бъде приложено решение за изпълнение или споразумение относно личните отношения с детето.

15 Какво трябва да направя, за да може решение за родителска отговорност, издадено от съд в друга държава членка, да бъде признато и изпълнено в тази държава членка?

Съответните приложими разпоредби са тези на глава III от Регламент (ЕО) № 2201/2003 на Съвета от 27 ноември 2003 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела и дела, свързани с родителската отговорност. По принцип такива съдебни решения се признават и изпълняват без никакви допълнителни производства. Възможно е обаче да се подаде молба за признаване и изпълнение пред окръжен съд. Окръжният съд е компетентен да разглежда и молби за декларация за изпълняемост. И в двата случая молбата следва да отговаря на критериите за процесуален документ, което означава, че в нея следва да се посочва искането, фактите, които обосновават това искане, и дали страните са прибегнали до медиация или не.

16 Към кой съд в тази държава членка трябва да се обърна, за да оспоря признаването и изпълнението на решение за родителска отговорност, постановено от съд в друга държава членка? Каква е процедурата в такива случаи?

По закон решенията по граждански дела, постановени от съдилищата на други държави, се признават, освен ако съществува пречка за това съгласно Гражданския процесуален кодекс.

Всяко лице с правен интерес може да подаде молба за признаване или непризнаване на съдебно решение, постановено от чуждестранен съд.

Молбата за признаване на съдебно решение, постановено от чуждестранен съд, трябва да се придружава от:

официално копие на решението;

документ, с който се потвърждава, че решението е окончателно, освен ако този факт е очевиден от текста на решението;

заверен превод на полски език.

Молбата за непризнаване на съдебно решение, постановено от чуждестранен съд, трябва да се придружава от официално копие на решението и заверен превод на полски език.

Молбата се разглежда от окръжния съд (*sąd okręgowy*), който би бил териториално компетентен да разгледа делото, решено от чуждестранния съд, или от окръжния съд в региона, в който се намира териториално компетентният районен съд (*sąd rejonowy*), или, при отсъствието на такива съдилища, от Окръжния съд във Варшава (*Sąd Okręgowy w Warszawie*).

Решението за признаване, постановено от окръжния съд, подлежи на обжалване (*zażalenie*), а решението на апелативния съд — на касационно обжалване (*skarga kasacyjna*), като също така е възможно да се поиска възобновяване на производството, приключило с окончателно решение за признаване на съдебно решение, и обявяване на окончателното решение за незаконосъобразно.

Що се отнася до изпълнението на решения на чуждестранни съдилища, производствата се различават в такава степен според вида производство, че винаги е най-добре предварително да се направи справка в централния орган за информация как да се процедира.

17 Кое право прилага съдът в производство по родителската отговорност, когато детето или страните по делото не живеят в държавата членка на съда, или са с различно гражданство?

Приложимото право по въпроси относно родителската отговорност и правото на лични отношения с дете се съдържа в Конвенцията за компетентността, приложимото право, признаването, изпълнението и сътрудничеството във връзка с родителската отговорност и мерките за закрила на децата, подписана в Хага на 19 октомври 1996 г., или в двустранните споразумения, по които Полша е страна. Когато нито един от тези инструменти не е приложим, се прилагат разпоредбите на Закона за международно частно право от 4 февруари 2011 г. (*Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. – Prawo prywatne międzynarodowe*). При промяна на обичайното местопребиваване на детето към държава, която не е страна по конвенцията, правото на тази държава ще урежда всички последващи промени в условията за прилагане на мерките, приети в държавата по предишното обичайно местопребиваване на детето.

Тази уеб страница е част от „Вашата Европа“.

Ще се радваме да получим вашите [коментари](#) относно полезността на предоставената информация.

This webpage is part of an EU quality network

Последна актуализация: 03/04/2023

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.